

DISSERTATIO DE PLUVIA LAPIDUM IN CHANANÆOS.

Ad Josue 10. 11.

Post initum à Josue prælium cum quinque Regibus Chananaeis Gabaonem obsidione prementibus, actos in fugam hostes Bethoron versùs insequutus est. Cum ad Urbis descensum pervenissent, Deus, inquit Textus facer, misit super eos (nempe Chananaeos) lapides magnos de Cælo usque ad Azochem: & mortui sunt multo plures lapidibus grandinis; quam quos gladio percusserant filii Israel. Hæc Scripturæ verba negotium Sacris Interpretibus fecerunt adeo, ut in varias abeuntes sententias, alii quidem de procella grandinis alibi de procella lapidum dictum exposuerint Hoc Dissertationis hujus nostræ argumentum est.

Receptior inter Expositores sententia tenet, Deum (a) fugientes Chananaeos oppressisse ingenti grandinis procellâ, quæ valido delata vento in miserorum capita devoluta est. Favet interpretationi Textus, in quo post narratam lapidum pluviam, Misit super eos lapides magnos, tum additur, quasi luculentioris expositionis gratiâ: Mortui sunt multo plures lapidibus grandinis, quam quos percusserant filii Israel. Septuaginta geminum hunc Textum reddunt, Lapidibus grandinis (b). Suffragatur Author Eccli 46. 6. In saxis grandinis virtus valde fortis. Et alibi cap. 43. 16. tanquam Divinæ virtutis argumentum affert illud: In magnitudine sua posuit nubes, & confracti sunt lapides grandinis. Ex quo animadvertere juvat, solemni Hebræorum phrasi grandinem lapidum nomine, vel lapidum grandinis exprimi, quemadmodum & pro glebis (c) lapides luteos, & pro plumbo erigendis ad libellam muris lapidem stanneum (d) usurpant. Iis qui malè compactum murum ædificant eumque terrâ sine paleis obliniunt, Ezechiel denunciât, cum valido ventorum turbine pluvia corruerit, & ingentium lapidum procellâ ingruente ædificium lapsurum (e). Luculentior Isaias 30. 30. immisurum in Assyrios Deum miniatur turbine & lapidem grandinis, quibus allidantur. Ezechiel Domini iudicium in Gog prænunciât, animadverturum in illum ait lue, sanguine, pluvîâ vehementi, & lapidibus immensis; sulphure insuper & igne è Cælo demissis (f). Aptè proinde historia iudicium de procella grandinis in cædem Chananaeorum sævientem exponitur. Præter grandinem addunt Prophætæ Abacuc 3. &

Josue (g) tonitrua, fulgura, & imbrementur quæ in Textu Josue desiderantur.

Opposita huic sententia, quæ de pluvîâ lapidum ad literam Textum interpretatur, neque suis deficit conjecturis, neque eruditissimorum Authorum suffragio. Masius, Grotius, Bonferrius, Gerardus Joannes Vossius [g], alique nonnulli in eam rem conveniunt, tanquam unum ex prodigiis Dei Israelis historiam illam reputantes. Eam statim ideam verba Textûs ingerunt; quod autem subditur de grandine lapidum ad superiora illa referendum videtur, nimirum ad lapides, quibus Chananaei confecti oppressique sunt. Neque de nomine grandinis adjecto lapidibus sollicitos nos esse oportet, cum usurpari illud commodè potuerit de furiosa lapidum procella, quæ tanquam grandinis turbo in caput miserorum insonuit. Ita pariter reddi possunt verba Ecclesiastici, Isaiæ, & Ezechielis, sicut & familiari sermone passim usurpare solemus: Deturbata est in miserum lapidum, ichuum, sagittarum grando. Porro si grandinem tantummodò vulgarem significare voluissent Prophætæ, quid opus fuisset hac verborum granditate rem familiarem exprimere? Negotium hic tantum facit genus, & natura lapidum, qua illi ratione concreverint &c. quod in præsentiarum nobis discutiendum superest.

Lapidum imbres non ita naturæ vires superant, ut continuè ad prodigium referendi sint. Moyses Deut 28. 24. pluviam quandam pulveris, & arenâ à Domino immittendam in populum refractarium denunciat: Det Dominus imbrem terra tue pulverem, & de Cælo descendat super te cinis, donec conteraris. Exempla rem produnt. Accidit non rarò, ut in insuetis terræ concussionibus, ventis intima terræ quatientibus, pulveris, & arenæ nimbus in Cælum efferratur, inde verò in subiecta arva recidens spiritum animalibus intercludat, agris sterilitatem inducat. Id contigisse ferunt juxta vicum Tripergola in Italia, anno 1538. ubi validis succussionibus agitato solo, subito nimbo obductum Cælum lapidibus & pulvere pluit; post biduum novus crevisse mons in medio lacus Lucrini spectatus est (h). Majora ejus generis prodigia anno 1707. narrantur; nova enim Insula ex imo maris emergens in Archipelago, stupente ad prodigium Europâ, apparuit. In Relationibus ejus phænomeni legitur ante plures dies velut ingentes pi-

* Antiq. l. 5. c. 1.

g De Idololat. l. 2. c. 26.

h Montfauc. Diar. Ital. cap. 21. pag. 318.

a Vide Joseph. Antiqu. l. 2. c. 5. Lyr. Menoch. Tir. Dionys. Carth. Tor. in Josue 10. 9. 9. Salian. Vatabl. Cleric. Alii.

b Lithous Chaz. Hebr. boafne babavrad.

c Eccli. 22. 1. In lapide luteo lapidatus est piger.

d Zacch. 4. 10. Videbunt lapidem stanneum in manu Zorobabel.

e Ezech. 13. 11. 23.

f Ezech. 38. 22.

læ bombardæ strepitus exauditos fuisse, tum plures ignitos lapides in aerem ad imensam altitudinem ejaculatos, proprio inde pondere recidentes, in subiectum veluti accensos pulveris radios pelagum, & in omnem latè agrum spatio ultra quinque milliarium recidisse. Ad hæc ater nigræque fumus, cinereo quodam fuffure teter attollebatur, ita crassus, ut vix à recurrenti aere dissolveretur; qui tandem validis ejusdem aeris concussionibus paulatim dissectus, in pulverem tenuem abibat, indeque veluti niger efformatus imber in subiectas terras ita exonerabatur, ut totum solum obduceret. Interdum cum fumo iustæ magnitudinis lapides igniti intorquebantur, adeò ingenti copiâ, ut non femel tota brevis Insulæ facies tegetetur.

i Liv. l. 1. de ead. i. pag. 12.

k Vide Liv. l. 25. pag. 264. Idem l. 30. pag. 395. & lib. 34. pag. 416.

l Cap. 47. Nimbibus cum saxeæ grandine subitò exortus est ingens.

m Liv. l. 22. pag. 220. & l. 35. pag. 422. & alibi passim. Vide & Apian l. 4. bebi Cro. & Aug. l. 3. de Civit. cap. 31.

n Diog. in Anaxag. Vide Not. Menag. in Laertium. o In lib. de Rel. apud Plat. dialo loco.

tâ quin etiam plurimum saxi mole. Aristoteles (p) suspicabatur lapidem illum è saxo aliquo, vel monte vi ventorum avulsam, atque in aera sublata, post varias hinc inde tum insiti motus tum & aeris agitationes corruisse tandem juxta Anaxagoræ Oraculum; quam ejus opinionem vix probari sibi Plutarchus significat, cum juxta Damachi relationem lapis 75. dierum spatio in aere sustentaretur. Plinius æquasse illum ait mole vehiculum, colore autem fuisse atro, & adusto (q); illum verò narrat ad suam usque ætatem tanquam insigne aliquod Religionis monumentum servari.

p Meteorolog. l. 1. cap. 7.

q Plin. l. 2. cap. 68. Qui lapis etiam nunc ostenditur magnitudine vobis, colore adusto.

Malchus in vita Pythagoræ refert, Philosophum illum in Creta expiatum fuisse, lapide fulmineo in eam rem adhibito. Deus Elagabalus nihil erat aliud, quam lapis subniger è Cælo dilapsus. Comes Marcellinus anno Christi 452. tres ingentes lapides è Cælo in Thraciam deturbatos narrat. Anno 1492. die 7. Novembris mixtus cum grandine ingens lapis, quem nos oculari testes in Ecclesia Parochiali Enfishem in Alsatia spectavimus, decidit; fluviatilem lapidem nec exigum refert, subnigrum, & veluti igne adustum, inguali, & asperâ superficie, qua veluti frustula fuissent avulsâ; pondere esse narrat circiter 300. librarum (r).

r Vide Gesnerum, & Ansel. de Boot. best. lapid. & gemm. s In Lib. 10. Diog. Laert. de Meteor. Episc. cur. &c.

D. Gassendus (s) narrat, die 29. Novembris anni 1637. circa horam decimam matutinam læto & sereno aere, cum forte duo viri in agro essent super imminentem Varionis montem situm inter Urbes Guillelmum, & Sedunum, ingentem ignitumque vidisse lapidem in medio aere suspensum; tum auditi ingentes veluti è tormento bellico strepitus duo potissimum, quorum alter altero horribilior. Visus deinde circa petram circulus multicolor, diametro circiter quatuor pedum. Volitavit autem lapis 100. circiter passibus à Viris distans, supra terram circiter 5. perticis elevatus. Sibillus comitabatur volitantem, ei similis, quem ignitus accensus pulvis refert, tum & odorem spargebat veluti adusti sulphuris. Tandem in terram decidit 300. circiter passibus ab iis viris, qui rei eventum spectabant, non sine aliquo veluti è bombardæ strepitu, atque fumo lætam Cœli faciem obscurante. Concurrentes ad strepitum ex adjacentibus regionibus incolæ spatium viderunt diametro circiter 5. pedum liquatis nivibus distinctum, in quo fossa pede læta, atque tribus pedibus profunda aperiebatur. Jacentes circum lapides vi caloris in calcem redacti spectabantur, atque in imo fossæ delapsus lapis inventus est paulò vitulino capite minor, & humano non absimilis, pondere 54. librarum, colore verò fusco, extremâ duritie. Servatur adhuc Aquis Sextiis in Provincia. Fufius singula describere visum est, ut tutius infra tum de hoc phænomeno cum de pluvia lapidum differamus.

Quod autem supra fidem videretur illud est, nimirum non imbrem tantum lapidum, terræ, atque arenæ è Cælo decidisse, sed etiam ingentium lapidum moles varias diutius per aerem jactatas, tandem ruisse præcipites.

Plutarchus in vita Lyfandri fufius narrat historiam lapidis fulminei, olim in fluvium Ægos in Thracia dilapsi. Anaxagoræ Philosophus, qui in ea erat sententia, Solem ingentem esse lapidem igne candentem, futurum prædixit, ut lapis iste è reliquo saxo avulsus corrueret (n); Damacus animadvertit (o), solidis illis 75. diebus, quot à reddito Anaxagoræ oraculo, usque ad lapidis lapsum intercesserunt, aeris faciem flammeam quemdam nimbum occupasse, in varias hinc inde partes variè agitatam; ex eo verò sub inde lapidea quædam frustula veluti favillas avulsâ, tanquam stellas erraticas ex uno in alterum locum actas; corruentem tandem lapidem deseruisse ab igne, imminu-

o Anno 1510. (t) in agro non longè ab Abduis grando lapidum 1200. numero, odore sulphureo, & duritie extremâ cecidit.

t Cardan. de Variet. l. 14. c. 72.

